

รายงานการวิจัย

**การพัฒนาแบบจำลองหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา**

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัตน์ ชรรมาภรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรษา นิลวิเชียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา ชรรมาภรณ์

โครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กรกฎาคม 2549

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาแบบจำลองหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา
ผู้วิจัย : ผศ.ดร.วิรัตน์ ธรรมาภรณ์
ผศ.ดร.พรรษา นิลวิเชียร
ผศ.ดร.อัจฉรา ธรรมาภรณ์
ปีที่ทำการวิจัย : พ.ศ. 2549
คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร แบบจำลองหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา เนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนการสอน วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ทำการศึกษาวิเคราะห์แบบจำลองของหลักสูตรด้วยวิธีวิเคราะห์เอกสาร จากหลักสูตรที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องจำนวน 50 หลักสูตร ระยะที่ 2 ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลองของหลักสูตร โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยมีผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบแรกจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86 และเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คนสำหรับตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ถึง รอบที่ 4 ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 84 ระยะที่ 3 ทำการสังเคราะห์แบบจำลองหลักสูตร โดยการนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการศึกษาในระยะเวลาที่ 2 มาสังเคราะห์เป็นแบบจำลองของหลักสูตร แล้วจัดให้มีการอภิปรายแบบจำลองหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ผลการสังเคราะห์แบบจำลองหลักสูตรปรากฏดังนี้

1. แบบจำลองหลักสูตร มี 4 แบบ ประกอบด้วยแบบจำลองหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 1 แบบและระดับมหาบัณฑิต 3 แบบคือ 1) แบบที่มีการเรียนรายวิชาและเน้นการทำวิทยานิพนธ์จำนวน 18 หน่วยกิต 2) แบบที่มีการเรียนรายวิชาและการทำวิทยานิพนธ์จำนวน 12 หน่วยกิต และ 3) แบบที่มีการเรียนรายวิชา การทำวิทยานิพนธ์จำนวน 12 หน่วยกิตและการฝึกงาน
2. ปรัชญาของแบบจำลองหลักสูตรทั้งสองระดับมีสาระคล้ายคลึงกัน คือมีความเชื่อว่ามี ความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่มีความรู้ความสามารถโดยตรงในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนในสถาบันศึกษาเป็นวิธีการที่เหมาะสม
3. วัตถุประสงค์ของแบบจำลองหลักสูตรแต่ละแบบมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน คือ

ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตเน้นการสร้างนักปฏิบัติด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับแบบจำลองระดับมหาบัณฑิตมี 3 แบบ คือแบบเน้นการทำวิทยานิพนธ์ 18 หน่วยกิต แบบการทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต และแบบมีทั้งการทำวิทยานิพนธ์และการฝึกงาน สำหรับด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ทุกแบบจำลองมีลักษณะเหมือนกัน

4. โครงสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกอบด้วย หน่วยกิตรวม 24 หน่วยกิต โดยมีวิชาบังคับ 15 หน่วยกิต วิชาเลือก 9 หน่วยกิต และวิชาสัมพัทธ์ไม่นับหน่วยกิต 3 หน่วยกิต ระยะเวลาการศึกษา 1 ปี

5. โครงสร้างหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ประกอบด้วย หน่วยกิตรวม 36 หน่วยกิต 3 แผนการศึกษา โดยแต่ละแผนมีรายวิชาบังคับ 15 หน่วยกิต รายวิชาเลือก 3-9 หน่วยกิต หมวดวิชาสัมพัทธ์ไม่นับหน่วยกิต 3 - 6 หน่วยกิต การฝึกงาน 3 หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ 12-18 หน่วยกิต ใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี

6. รายวิชาของแบบจำลองหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตในหมวดวิชาบังคับ ประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 5 วิชา สำหรับในหมวดวิชาเลือก ประกอบด้วยรายวิชาทางการประกันคุณภาพการศึกษา 5 วิชา รายวิชาทางการวัดและประเมินผล 2 วิชา และทางสถิติและการวิจัย 6 วิชา

7. รายวิชาของแบบจำลองหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทั้งสามแบบในหมวดวิชาบังคับ ประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3 วิชา ทางสถิติและการวิจัยจำนวน 2 วิชา สำหรับในหมวดวิชาเลือกประกอบด้วยรายวิชาทางการประกันคุณภาพการศึกษา 7 วิชา ทางการวัดและประเมินผล 2 วิชา และทางสถิติและการวิจัย 6 วิชา

8. กระบวนการเรียนการสอนของทุกแบบจำลองมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก ซึ่งแสดงอยู่ในลักษณะวิชา โดยมีรูปแบบที่หลากหลายคือ มีทั้งการเรียนภาคทฤษฎี การปฏิบัติ การสัมมนา การศึกษาค้นคว้า การฝึกงาน และการทำวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางที่ดีในการจัดทำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา

Title: A Development of Graduate Curriculum Models in Educational Quality Assurance

Researchers: Asst. Prof. Dr. Wirat Thummarpon
Asst. Prof. Dr. Hansa Nilvichien
Asst. Prof. Dr. Achara Thummarpon

Year: 2006

Keywords: Curriculum Development, Curriculum Models, Educational Quality Assurance

Abstract

The purpose of this study was to develop graduate curriculum models in educational quality assurance, which included philosophy, objectives, curriculum structure, courses and instructional processes. The research method comprised three phases: 1) survey and content analysis of 50 graduate curriculums in quality assurance and related curriculum. 2) performed a Delphi technique using 100 specialists in the first round and 25 specialists in the second to the fourth round. Eighty-six percents of the questionnaires in the first round and 84 percents in the second to the fourth round were returned. 3) synthesis of curriculum models and focus group discussion of 10 experts on the models.

The research results revealed as follows.

1. Four curriculum models were synthesized as the result of the research process. They were Graduate Certificate in Educational Quality Assurance, Master of Educational Quality Assurance with 18 credits thesis, Master of Educational Quality Assurance with 12 credits thesis, and Master of Educational Quality Assurance with 12 credits thesis and field work.

2. The philosophy of all of the models was similar. The fundamental beliefs of the curriculum models were the need of person with degree in educational quality assurance to be responsible for school quality assurance and the better way to develop people was to offer educational opportunities in educational institutions.

3. The objectives of the models had different emphasis. The graduate certificate model emphasized on knowledge and practices while the three master degree models emphasized on knowledge, practices and research. The desire ethics and characteristics of all of the models were comparable.

4. The structure of the Graduate Certificate Model comprised 24 credits with 15 compulsory credits, 9 elective credits and 3 non-credits within one year study period.

5. The structure of the Master Degree Models comprised 36 credits with 15 compulsory credits, 3-9 elective credits, 12-18 thesis credits, 3 field work credits, and 3-6 non-credits within two years study period.

6. The courses within the Graduate Certificate Model consisted of 5 compulsory courses relating to quality assurance, 5 elective courses relating to quality assurance, 2 courses in measurement and evaluation, and 5 courses in statistics and research.

7. The courses within the three Master Degree Models consisted of 3 compulsory courses relating to quality assurance and 2 compulsory courses in statistics and research, 7 elective courses relating to quality assurance, 2 courses in measurement and evaluation, and 6 courses in statistics and research.

8. The instructional process of the curriculum models were mostly the same depending on the nature of each course. There were varieties of techniques including lecture, practice, seminar, independent study, field work and research.

The developed curriculum models could be beneficial to the educators who are interested in developing a graduate curriculum in educational quality assurance.